

REVISTA Bisericească

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

„Căci împărăția lui Dumnezeu nu este de mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Duhul sfânt.“

Romani, 14, 17-

STRĂLUCITELE FESTIVITĂȚII DELA CARANSEBEȘ

Slujbele religioase. — Desvelirea monumentului Episcopului Ioan Popasu. — Inaugurarea internatului de băeți. — Congresul FOR-ului, al Asociației preoțimeii și al Asociației învățătorilor.

Ziua întâi a serbărilor.

În vederea marilor serbări religioase, culturale și naționale ce s'au desfășurat timp de trei zile în localitate, orașul a fost pavozat cu drapel și arcuiri de triumf și împodobit cu verdeață.

Sâmbătă la ora 4 d. a., a sosit dl Sextil Pușcariu, președintele asociației „Frăția Ortodoxă Română“, arhiepiscopul Andrei Crișan din Oradea, Prof. I. Mateiu, secretar general al F. O. R.-ului și numeroși congresiști, cari au fost întâmpinați de secția eparhială a „Frăției Ortodoxe Rom.“, în frunte cu președintele ei, dl Dr. Cornel Corneanu, dl Dr. Novacescu, primarul orașului, corurile din localitate, elevii tuturor școlilor secundare în frunte cu corpul didactic.

După o scurtă cuvântare de bun sos, ținută de primarul orașului, oaspeții s'au îndreptat spre cimitirul ortodox, unde s'a făcut o închinare la mormintele ierarhilor dispăruți, Ion Popasu, N. Popea și Filaret Musta.

Ședința Consiliului general.

De aci asistența a mers la primăria orașului, unde s'a ținut ședința Consiliului general al „Frăției Ortodoxe Române“, prezidată de dl prof. univ. Sextil Pușcariu, în prezența episcopului Dr. Vasile Lăzărescu al Caransebeșului și arhiepiscopului Andrei Crișanul.

Sunt prezenți numeroși reprezentanți ai ortodoxiei din întreaga țară, precum și ai secției bănățene.

Deschizând ședința, dl Sextil Pușcariu salută prezența celor doi înalți prelați, spunând că F.O.R.-ul a luat ființă la Cluj, în urma inițiativei episcopului Nicolae Ivan și dintr'o imperioasă necesitate a apropierei bisericii de laici, lămurind rolul conducător al bisericii în opera de consolidare și luminare a poporului, și se oprește la cele două mari probleme cari o preocupă în timpul de față.

În primul rând, problema fundației „Gojdu“, care de 17 ani n'a putut fi soluționată, iar a doua e problema desființării acordului cu Vaticanul, prin care guvernul din 1932

rău informat, a dat catolicilor autonomia pe care n'au avut-o nici sub unguri.

Discutând pe rând cele două probleme, arată că în ce privește fundația „Gojdu“, tratativele sunt înaintate și problema va lua sfârșit în curând.

Relativ la a doua problemă, arată că printr'o solidarizare a ortodoxiei din Ardeal, s'a reușit a se aduna 660.000 semnături, cerându-se în textul moțiunii desființarea acestui rușinos acord.

Trebuie să se purceadă acum la o propagandă intensă, pe țara întreagă, luptând pentru desființarea concordatului și acordului cu Vaticanul.

P. S. S. Vasile Lăzărescu, episcop de Caransebeș, mulțumește Comitetului central pentru cinstea făcută vechei cetăți de românism, ortodoxiei și tradiției, prin ținerea congresului aci, asigurând pe toți de întreg sprijinul ierarhilor și intelectualilor bănățeni, pentru ca rușinea acordului cu Roma să fie desființată.

Se bucură de atenția pe care F. O. R.-ul o dă pregătirii și educației tineretului și declară că vremea târgușilor a trecut, trebuind ca ideea de stat să-și găsească rostul adevărat, iar biserica dominantă să fie așezată în rosturile ei firești.

P. S. S. Andrei Crișanul dela Oradea se asociază la concursul pe care episcopia ce o reprezintă e gata să-l dea, pe de-o parte în vederea soluționării juste a chestiunii fundației „Gojdu“, iar pe de altă parte — și în special — în lupta pentru desființarea acordului cu Roma, propunând înființarea unei Dumineci a ortodoxiei, prilej de mobilizare a conștiințelor țării, precum și adresarea unui apel către fiecare episcopie din țară.

Dl Dr. Cornel Corneanu, vicepreședinte al Camerei și președintele secției eparhiale a FOR-ului, aduce mulțumiri președintelui Comitetului central, și spune că două evenimente au determinat congresul dela Caransebeș: ofensiva uniților începută a-

nul trecut la 5 Octombrie în Banat și prăznuirea a 70 ani dela întronarea în scaun a episcopului I. Popasu, fostul colaborator al lui Șaguna.

Descriind normele de luptă și puterile spirituale și materiale ale uniților, socotește că ortodoxia are nevoie de o înregimentare a tuturor credincioșilor săi sub o deplină solidaritate sufletească, pentru a duce la bun sfârșit nimicirea peceților și acordului cu Roma.

Dl col. Boldea, președintele Ligii antirevizioniste din jud. Severin, completează cu lămuriri chestiunea acordului și concordatului, dând sugestii pentru tactica ce urmează a se întreprinde contra uniților.

Ziua a doua a serbărilor.

Liturghia festivă din Catedrală.

La ora 8 dim. P. S. S. Arhiepiscopul Vasile al Caransebeșului și Andrei Crișanul vicarul Oradiei, înconjurați de un mare sobor de preoți, au oficiat sf. liturghie, în prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, a dlor miniștri Dr. C. Angelescu și Al. Lapedatu, Octavian Goga, Sextil Pușcariu, Mihail Manoilescu, Avram Imbroanc, O. Ghibu, C. Corneanu, I. Mateiu ș. a. La priceasnă P. Sf. Episcop Vasile Lăzărescu a rostit o prea frumoasă predică ocazională, ascultată cu mare interes de credincioși.

La monumentul lui Ioan Popasu.

După terminarea liturghiei festive, toată asistența a eșit din biserică și s'a înconolat în frunte cu Arhiepiscopul, sub praporii și steagurile Oastei Domnului, străbătând străzile orașului într'o impresionantă procesiune, până în piața orașului. Aici s'a făcut sfințirea apei de către I. P. S. Chiriarihi, după care a urmat desvelirea monumentului și cuvântările.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolit Nicolae Bălan.

În ziua de 15 August 1865 o impresionantă ceremonie religioasă se desfășura în biserică cea mare din românescul sat Rășinari:

Marele mitropolit Andrei Șaguna bucuros de izbânda faptei centrale a binecuvântatei sale păstoriri: reîn-

ființarea vecheii noastre mitropolii, sfînțește, împreună cu episcopul Procopie al Aradului, pe cel dintâi ierarh, în persoana vrednicului arhimandrit Ioan Popasu, pe seama celei de a treia eparhii, cu scaunul în Caransebeș, a reînviat mitropolii a românilor ortodocși din Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Corepondentul ziarului „Telegraful Român“ martor ocular al ceremoniei din memorabila zi, i-a sintetizat semnificația în aceste cuvinte:

„Era un aspect prea frumos a vedea la celebrarea sfintei liturghii trei capete încoronate a trei prelați români bisericesti, a vedea rana cea adusă de timpurile vitrege bisericii vindecându-se, a vedea poporul cel orfan numai câțva timp mai înainte privind cu nespusa mângâiere ba de mi-e iertat: cu mândrie la arhiepiscopul său.“

Alesul Domnului asupra căruia coborâse, în ordinea succesiunii apostolice, prin rugăciunile sale darul cel sfințitor al arhieriei, era un bărbat de înaltă cultură, un caracter moral ireproșabil și oșelit în focul luptelor pentru ortodoxie și pentru drepturile la viața națională a poporului nostru. Născut din părinți de origină din Vălenii de Munte crescut în cetatea Brașovului, crescut în atmosferă de ortodoxie neînduplecată și de românism conștient, care împrejmuie vechea ctitorie domnească a bisericii

sf. Nicolae; instruit în școlile secundare din orașul său de naștere, din Sibiu și din Cluj, după care urmă timp de 4 ani cursurile universității din Viena, tânărul Ioan Popasu întors acasă îmbracă haina profeției și după un scurt popas la Sibiu ca secretar al episcopului Vasile Moga s'a așezat la altarul bisericii din Brașov, unde timp de 28 ani a stat în fruntea tuturor inițiativelor de cultură bisericască și națională. De numele său e legată ctitoria liceului nostru din Brașov, la care dela mijlocul veacului trecut încoace s'au adăpat sufletele însetate după lumină și învățatură de carte românească multime mare de fii ai poporului nostru, cari au îmbogățit pătura intelectuală a lui.

P. Sf. episcop Dr. Vasile Lăzărescu a vorbit de personalitatea episcopilor înaintași, arătând strădaniile și înfăptuirile acestora.

Cuvântarea dlui ministru Alexandru Lapedatu.

Prin perspectiva istorică ce ne stă larg deschisă înainte, apar în conștiința și închipuirea noastră, a urmașilor, tot mai proeminente și mai luminoase, figurile marilor înaintași din epoca renașterii române. Sunt, pentru poporul român de dincoace de Carpați, ctitorii așezămintelor în jurul cărora s'a organizat și s'a dezvoltat viața națională a acestui popor dela 1848 până la Unire și pe cari ne simțim din ce în ce mai mult îndemnați a-i immortaliza în chipuri de bronz neperitor, ca să vădească, în ce ne privește, sentimentele de grațitudine și recunoștință ce le păstrăm și ca să fie, pentru cei viitori, pildă vie și pururea grăitoare întru urmarea și imitarea lor.

Între aceste proeminente și luminoase figuri este și aceea a lui Ioan Popasu — ctitorul școalelor române din Brașov și ctitorul reînviatelor episcopii ortodoxe a Caransebeșului, — așezăminte al căror rol și folos în viața culturală și bisericască a neamului românesc ciscarpatin este și rămâne, pentru toate timpurile, cu adevărat epocal. Da, ctitorul lor, căci, dacă geniul lui Șaguna a conceput și plănuit aceste așezăminte, spiritul animator și realizator al fostului protopop al Brașovului și al fostului episcop al Caransebeșului le-a înfăptuit aieva.

În adevăr, pușini bărbați, în trecutul nostru, mai însuflețiți, mai devotați și cu mai mare putere de muncă și de realizare, pentru binele și propășirea neamului, ca Ioan Popasu! Și azi încă, după trecerea de aproape o jumătate de veac dela moartea sa, stăruesc, la Brașov și, de sigur, și aci, la Caransebeș, legendele făurite a ilustra minunatele sale calități și marile sale înfăptuiri, — legende ce se mențin, ca și aureola la sfinți, în jurul amintirii bărbatului vestit și vrednic, care a fost el!

În această perspectivă istorică și cu acest nimb creator nu e de mirare că figura lui apare, cum am zis, în conștiința și închipuirea urmașilor, tot mai proeminentă și mai luminoasă și că aceștia, oameni ai

bunelor și frumoaselor noastre tradițiuni, s'au simțit îndemnați a o întruchipa în metal veșnic. Onoare celor ce s'au gândit mai întâi la acest omagiu! Și onoare, mai ales, celor ce l-au și realizat!

Lumea românească, cu deosebire din aceste părți ardelenice și bănățene, se pleacă, azi, zmerită și recunoscătoare, înaintea acestui chip, simbol al virtuților și meritelor unuia dintre cei mai aleși și mai vrednici fii ai ei, prin cele mai importante asociațiuni bisericști și culturale și prin cei mai autorizați reprezentanți ai ei.

Dela acest impresionant omagiu nu putea lipsi guvernul țării. De aceea el a ținut să fie reprezentat la această serbare națională și să aducă, prin glasul meu, prinosul de închinare și admirație memoriei episcopului Ioan Popasu, la care prinos îmi îngădui să alătur sentimentele de neprihănită și nestinsă pietate pe care, noi, brașovenii, le avem pentru memoria unuia din cei mai iluștri ai noștri și pentru care trebuie să mulțumesc încă odată — și în această calitate — înfăptuitorilor acestui monument, în frunte cu acel ce i-a prezidat, cu dl Dr. Cornel Corneanu!

Cuvântarea dlui Dr. C. Corneanu.

Izbăvită și din robia aproape bicentenară a ierarhiei sârbești, venerabila episcopie a Caransebeșului își trăește sub păstoria ierarhului Ioan Popasu cea mai strălucită epocă de afirmare națională, culturală și socială.

Începuturile organizării adevărate a eparhiei restaurate, cari în ciuda atâtar vicisitudinilor i-au asigurat traiectoria, au fost dăltuite în ziua de 6 Octomvrie 1865.

Între acest răsărit creator și consolidator și între pământescul asfințit dela 17 Februarie 1889, se profilează etapa cea mai îmbelșugată în realizări din viața binecuvântată cu ani mulți (81) a lui Popasu.

Profilul său de dominatoare autoritate se proiectează astăzi iarăși în maiestoașă porfiră de prinț al altarului, exact în același loc, de unde acum 70 de ani a pornit cu alai domnesc să urce tronul vlădicesc al Banatului, umbrit în cursul veacurilor de multă și grea obidă.

Mărimea vlădiciei Ioan Popasu nu scade cu anii. Dimpotrivă aureola amintirii sale se intensifică. Căci el a fost un om, care a dominat oamene și a stăpânit o epocă. Acestui om i-am ridicat monument aere perenius.

Ierarhi, dregători ai țării, cler și popor dreptcredincios, închinați-vă lui!

Urmează cuvântarea dlui prof. I. Mateiu, secretar general al FOR-ului, pe care din lipsă de loc, o vom da în numărul viitor.

Au mai rostit cuvântări inv. P. Râmneanțu în numele Asociației învățătorilor și I. Moșoiu în numele delegației brașovene.

Primarul Dr. N. Novăcescu ia monumentul în primire, declarând că-l va păzi cu sfințenie pentru generațiile ce vin.

Inaugurarea Internatului de băieți.

Terminându-se cuvântările publice a trecut la internatul liceului de băieți „Traian Doda“, o construcție foarte frumoasă, mare și încăpătoare, zidită în stil românesc. E una din instituțiile cele mai folositoare în acest oraș, căci elevii români, aproape

Deschiderea Congresului F. O. R.-ului.

La ora 1 p. m. a avut loc în sala cinematografului „Luna“, deschiderea festivă a congresului general al „Frăției Ortodoxe Române“. Toată intelectualitatea de seamă a Ardealului și Banatului, clerici și mireni, se găsea acolo în frunte cu Ierarhii, ministrii și autoritățile publice.

Cuvântarea dlui Sextil Pușcariu.

Lucrările au început prin rugăciunea Împărate creștin, cântată de toată asistența într'o ținută de pietate adevărată, după care a urmat cuvântarea de deschidere a dlui prof. Sextil Pușcariu, președintele general al F. O. R.-ului. Domnia Sa a făcut elogiul Episcopului Ioan Popasu, definind din nou rosturile ortodoxiei, misiunea Frăției și datoriile ei mari din viitor. O vom publica întreagă la foileton, în numărul viitor, spre a fi cunoscută de cititorii noștri.

A luat apoi cuvântul Î. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, care a stăruit, cu mare elocință, asupra însemnătății bisericii ortodoxe în Stat și a nevoii de a se pune capăt privilegiilor celorlalte culte minoritare. Lupta pornită de FOR. împotriva Concordatului și Acordului are întreaga aprobare și susținere a Episcopatului.

Urmează dl Avram Imbroane, secretar general la Ministerul Cultelor, care vorbește în numele „Astrei“ și a celorlalte instituții culturale bănățene, arătând ce-au însemnat pe aceste plaiuri școlile conduse de biserică în timpurile de prigoană.

Se ridică dl Octavian Goga, improvizând cu talentu-i scriitor una din cele mai vibrante cuvântări despre biserică și credința strămoșească, ca valori spirituale în viața Statului românesc.

Ultimul vorbește dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și Artelor, a cărui cuvântare deosebit de importantă, o vom publica la loc de frunte în numărul viitor.

La ora 2 p. m. a avut loc o masă frățească de 500 facămuri la restaurantul „Pomul verde“, unde s'a rostit un singur toast de către Î. P. S. Mitropolitul Nicolae în cinstea Soveranului, urmat de Imnul regal, cântat de sala întreagă cu mare entuziasm.

A II-a ședință a Congresului.

La ora 5 p. m. s'a deschis ședința a doua a Congresului în sala festivă a Primăriei. Dl Prof. I. Mateiu a făcut o expunere largă despre activitatea FOR-ului din anul trecut, dovedind că pretutindeni asociația intelectualilor mireni face progrese apreciabile. Raportul general se ia cu aprobare la cunoștință, și nece-

toși fii de țărani, vor găsi în acest internat adăpost și îngrijiri bune. Au vorbit aici Î. P. S. Mitropolit Nicolae, Dr. Cornel Corneanu și dl ministru C. Angelescu, care a lăudat această operă trainică a bănățenilor, mai acordând alte 500.000 Lei pentru continuarea lucrărilor și mărirea acestui internat.

rând nimeni cuvântul, se citește de către dl Cornel Corneanu, *moțiunea*, care se votează de Congres cu unanimă însuflețire.

Mulțumind tuturor pentru participare, președintele declară închis al II-lea Congres general al FOR-ului.

Congresul Asociației Clerului „A. Șaguna“.

La ora 5 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a deschis și Congresul anual al Asociației clerului „Andrei Șaguna“ în sala mare a școlii de copii mici, prezenți fiind Ierarhii Bisericii, conducătorii FOR-ului, autoritățile, câteva sute profeți din Banat și Ardeal și alți intelectuali. Păr. Gh. Ciuhandu, rostește, în calitate de președinte, o înțeleaptă cuvântare, tratând despre problemele vitale ale Clerului și Bisericii, cari trebuie îmbrățișate cu toată seriozitatea de conducătorii Statului.

După aceea ia cuvântul Î. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, dând profeții impresionante îndemnuri de idealism, încredere și muncă, fiind convins că pe calea aceasta ea se va impune ori cui și ori când, ca un factor indispensabil în dezvoltarea României.

La ora 6 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a oficiat slujba vecerniei în Catedrală, iar la 7 $\frac{1}{2}$ dl M. Manoilescu, fost ministru, și-a dezvoltat în fața unei săli arhipline, conferința sa despre „Ortodoxie și ideea națională“. Minunatele expuneri, făcute cu vervă și surprinzătoare înțelegere, au fost răsplătite de public cu ovațiuni.

Fiind programul prea încărcat, a trebuit să se renunțe, în ultimul moment la Concertul religios.

A doua zi Asociația Clerului și-a urmat desbaterile, la capătul cărora a votat și ea o *Moțiune*, ce cuprinde revendicările ei juste și drepte.

Asociația învățătorilor, după ce participase la desvelirea monumentului Ioan Popasu, și-a ținut congresul anual tot în localitate.

Festivitățile splendide dela Caransebeș, s'au desfășurat într'o atmosferă de înălțare și încredere în forțele Bisericii noastre naționale. Ele au fost un prilej festiv de verificare a pozițiilor ce le avem, și a energiilor ce trebuie să le concentrăm pentru lupta de mâine, spre a duce la biruință idealurile ortodoxe.

Toți am plecat de acolo înviorați, căci ne-am adăpat la izvoarele curate ale credinței strămoșești, care s'a dovedit astăzi — prin minunea dela Maglavit — cea mai puternică pârgăie a mântuirii noastre din dezastrele morale ale vremii de azi.

Ortodoxia este și rămâne chiagul sufletesc al Statului și neamului românesc.

Acest adevăr s'a spus tare la Caransebeș, tocmai de cei ce au căderea să se rostească în numele Țării și al poporului.

Iată, de ce stăm cu capul sus, privind încrezători spre ziua de mâine, care va fi tot opera strădaniilor și jertfelor Bisericii ortodoxe.

FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ „F. O. R.” adunată în al doilea congres anual în zilele de 5 și 6 Octombrie 1935 la Caransebeș, cu ocazia aniversării a 70 ani dela emanciparea bisericii bănățene de sub ierarhia sârbească, examinând cu toate organizațiile importante ale ortodocșilor din Transilvania și Banat, problemele vitale ale bisericii noastre, a votat următoarea

M O Ţ I U N E :

1. Congresul aduce cele mai calde și respectoase omagii de devotament Maiestății Sale Regelui Carol II-lea și Dinastiei ortodoxe, care veghează neclintit asupra destinului bisericii naționale.

2. Își exprimă devotamentul ei deplin față de ierarhii noștri, declarându-se hotărâtă să-i urmeze și să-i sprijinească în toate acțiunile mari, pentru înălțarea bisericii ortodoxe naționale și apărarea moștenirii nemuritorului mitropolit Andrei Șaguna. Plin de admirație se închină în fața figurii întâiului episcop român al restauratei episcopii a Banatului, neuitatul Ion Popasu, al cărui monument falnic a fost ridicat de recunoștința pioasă a Secției eparhiale a Frăției ortodoxe bănățene.

3. Își afirmă convingerea neșrămutată în puterea solidarității ortodoxe pentru atingerea idealurilor noastre, și cere ca în viitoarea Constituție a țării să se asigure efectiv legii strămoșești locul de biserică națională, liberă și dominantă a Statului suveran român, cu care singură ea se identifică deplin.

4. Accentuând din nou importanța covârșitoare a educației religioase în formarea caracterelor creștine și cetățenești, se ridică împotriva reducerii orelor de religie și roagă stăruitor Ministerul Instrucțiunii publice și autoritățile superioare bisericești, să nu cruțe nici un sacrificiu pentru ca învățământul religios să ocupe în toate școlile, teoretice și practice, locul de cinste ce i se cuvine, restabilind numărul orelor de predare așa cum au fost hotărâte în programa analitică.

Să se dea caracter confesional cel puțin unei școli secundare din centrul episcopiiilor ortodoxe, spre a garanta creșterea tinerimii în spiritul tradițiilor religioase ale neamului nostru.

Cere autorităților de stat să facă respectată legea repausului duminical, pentru ca fiii bisericii noastre, elevi și funcționari, să-și poată împlini datoriile lor sufletești față de Dumnezeu și credința ortodoxă.

5. Reînnoște cererea veche, ca Ministerul de Instrucție să acorde cel puțin uneia din Academii teologice ale Metropolei noastre facultatea de a conferi dreptul de licență, așa cum el a fost dat Academiei teologice gr.-cat. din Blaj, tratamentul inegal de azi fiind jignitor pentru biserică dominantă a țării.

6. Reînnoște cererea pentru înființarea vechei episcopii a Maramurășului, leagănul descălecătorilor Moldovei și a episcopiei din Timișoara, scut de apărare națională la granița de Vest, în conformitate și cu hotărârea unanimă a fruntașilor bănățeni întruniți în conferința națională la 22 Septembrie a. c. în Timișoara.

7. Cere un tratament religios, național și cultural pe seama fraților noștri din Iugoslavia și Ungaria, identic cu cel pe care îl acordă România cultelor minoritare dela noi.

8. Cere ca factorii cu răspundere în stat și biserică să intervină cu toată stăruința pentru ortodoxia persecutată din Uniunea sovietică, căci distrugerea ei constituie o slăbire a ortodoxiei generale din lume.

9. Constatând, că marea acțiune întreprinsă anul acesta de către F. O. R. contra *Acordului dela Vatican* din 1932 a dus la faptul fără precedent în analele vieții noastre publice de a fi întrunit peste 660.000 de proteste scrise, fără ca să se fi ajuns până astăzi la soluția cerută de conștiința neamului românesc, decide să ducă lupta mai departe cu toată bărbăția, lărgindu-i frontul pe țara întreagă, de astădată împotriva *Concordatului* înusuși, a cărui denunțare imediată o cerem, în conformitate cu concluziunile și avizurile date de toate organele de specialitate ale statului și anume de Consiliul legislativ, de Consiliul advocaților ministerului de instrucție și culte, de Consiliul inspectorilor generali ai cultelor, de referatele aceluiasi consiliu despre *Concordat*, și de raportul Comisiunii pentru elaborarea regulamentului legii cultelor.

10. Văzând că se pregătește o nouă salarizare a preoților și a cântăreților bisericești, Congresul se identifică în totul cu revendicările juste ale lor, și roagă ca această salarizare să se facă în conformitate cu rolul hotărâtor ce îl are clerul, sub toate aspectele, în viața națiunii noastre.

11. Deoarece *Fundațiunea Gojdu* cu toate intervențiile noastre repetate n'a fost încă activată, tot din vina deținătorilor ei abuzivi, autoriză Comitetul central să nu desarmeze până când nu va triumfa o cauză atât de mare, pentru interesele superioare ale culturii românești de dincoace de Carpați.

Președinte: **SEXTIL PUȘCARIU.**

Secretar general: **I. MATEIU.**

ACADEMIA TEOLOGICĂ

— Inaugurarea noului an de studii 1935/36. —

Printre instituțiile de valoare, inițiate și înfăptuite pe urma neobositelor strădăni ale P. S. S. Episcopului nostru *Nicolae*, este fără îndoială între cele dintâi *Academia teologică*.

Disponând de un corp select profesoral, de un local corespunzător pentru salele de cursuri și de un cămin amenajat cu tot confortul corespunzător cerințelor igienice, această instituție de înaltă cultură și educație religioasă-morală, își are asigurată existența în acest centru al Clujului, atât de pretențios și variat cu privire la concepțiile de credință, cultură și civilizație. Din an în an serii de tineri bine pregătiți sufletește și luminați cu cunoștințele temeinice din domeniul Teologiei, părăsesc băncile acestei școli, spre a fi aplicați preoți în cuprinsul Eparhiei.

Duminecă, în 6 Oct. a. c., și-a inaugurat noul an de studii. Profesorii Academiei, în frunte cu Rectorul lor, au săvârșit în Biserica-Catedrală un corespunzător serviciu divin în legătură cu sf. Liturghie, în prezența unui select mănunchi de intelectuali, a membrilor Consiliului eparhial, a profesorilor, studenților și a credincioșilor adunați în biserică. Corul teologilor sub conducerea dlui prof. Dr. Vasile Petrașcu a dat răspunsurile.

După încheierea serviciului divin, pâr. Rector *Vască* într-o cuvântare substanțială a arătat care este rostul și cari sunt tendințele ce le urmărește Academia noastră teologică. „*Reclamând pe seama noastră consecința apostolică*”, — zice Dsa între altele, — „*spre a o reprezenta cu demnitate și a o transmite și urmașilor noștri, dela întemeierea instituției noastre n'am urmărit alt scop, decât să pregătim elemente devotate cauzei sfinte, bine înzestrate sufletește, să se poată încadra în șirurile vrednicilor urmași ai Apostolilor. Tindem să dăm totul binelui obștesc; și dacă urmărim să promovăm și să chivernisim sentimente și virtuți omenești, să dirijem voințe și suflete, o facem numai cu scopul de a cimentă binele și fericirea a generații de oameni. Ne năzuim să sădăm întâi în sufletele și conștiințele tinerilor încredințați călăuzirii noastre părintești, lumina înveselitoare de inimi și conștiințe omenești la o nouă viață și apoi prin ei în sufletele mării colectivități de credincioși, cari primindu-o să poată pași luminați și încălziți de ea, cu încredere, fără șovăire atât pe cărările pașnice ale prezentului, cât și pe cele necunoscute și anevoioase ale*

viitorului. În acest sens este îndrumat apostolatul nostru.”

După expunerea diferitelor momente mai importante petrecute în decursul anului trecut școlar, Dsa își încheie cuvântarea rugând pe reprezentantul P. S. S. Episcopului să-i transmită P. Sf. Sale omagiile de grație și recunoștință ale Academiei pentru tot binele, dragostea și purtarea de grijă ce-a avut-o neîncetat pentru prosperarea instituției. Profesorii și studenții regretă profund absența din motive de boală a P. Sf. Sale din mijlocul lor, și implorându-i har și sănătate deplină din milostivirea cerească, îi urează grabnică ușurare a suferințelor ce-l apasă.

După cuvintele pâr. Rector, dl consil. ref. *Dr. V. Sava*, ca mandatar al P. Sf. Sale, a răspuns prin următoarea cuvântare:

Domnule Rector!

Onorat Consiliu Profesorat!

Iubiți Domni Studenți!

Fiind P. Sf. Sa Domnul Episcop împedecat de a participa la solemnitatea deschiderii anului școlar 1935/6, dela Academia noastră teologică, m'a încredințat pe mine să tâlmăcesc binecuvântarea Sa arhierască asupra muncii ce aici începe. Și să tâlmăcesc și sentimentul purtării de grijă pe care P. Sf. Sa și Consiliul eparhial îl simte în acest moment pentru acest tânăr institut de cultură teologică.

Cu toții ne dăm seama de străduințele fără de seamă, pe cari le-a depus P. Sf. Sa și Consiliul eparhial, pentru înfirișarea locașurilor de rugăciune și recreație morală a credincioșilor, pentru sporirea bazelor materiale absolut necesare pentru existența pământescă a ori cărei instituțiuni, — dar și pentru înființarea și prosperarea Academiei teologice, care are să ne deie pe viitorii preoți, plini de zel și râvnă duhovnicească.

În această direcțiune nu putem să nu accentuăm astăzi, mângâierea celor ce cunosc lucrurile, și să constatăm că Academia teologică a lucrat până azi cu succes, dându-ne preoți tineri pricepuți în a manua darurile spirituale și a reprezenta biserică în fața altor instituții sociale. Pentru acest lucru își iau răsplata din partea poporului, și sperăm că și cei ce conduc destinele acestui neam își vor da toată siliința ca să facă posibilă munca desinteresată a acestor îndrumători ai bisericilor noastre.

Cea mai mare răsplată rămâne însă întotdeauna conștiința datoriei împlinite, și iubirea desinteresată, cu care încunjoară fii sufletești pe păstorii lor adevărați. Această răsplată, pe lângă cea cerească, nu poate fi asemuită cu nici un bun din lume.

Eu nu pot să nu accentuez, că rezultatele pe care le-a dat școala noastră sunt urmarea străduințelor

corpului nostru profesoral, a trudei sale de toate zilele, și sunt urmarea însuflețirii și abnegațiunii cu care intră tinerii noștri studenți la începutul fiecărui an pe poarta acestei școli. Căci la noi, iubitorilor, lucrul principal este scânteia dumnezeiască și însuflețirea, ce se poate aprinde în fiecare suflet, pentru a servi desinteresat cauza mântuirii sufletelor și cauzele mari ale Bisericii strămoșești și a Neamului. Știința nu este singurul scop, este mai mult arma, cu care veți lupta pentru stărpirea necredinței și a înșelăciunii în lume.

De aceea noi nu ne trebuie numai oameni înțelepți ca șerpii, dar și blânzi ca porumbii, ne trebuie oameni de caracter. Oameni iubitori ai deaproapelui lor, iubitori de legi, de cele bune și cele sfinte. Oameni cinstiți și de cuvânt. Caracterul apostolesc a cucerit lumea, caracterul preoțesc al Dvoastră trebuie să lucreze mântuirea. Ne trebuie adevărați păstori, iubitori și grijulii de mântuirea tuturor fraților, și ai celor bogați și ai celor săraci, și ai celor sus

puși și ai celor umili, și ai celor prihăniți și ai celor neprihăniți. Acesta este idealul unui teolog, și pentru izbânda lui rog eu pe Atotputernicul Dumnezeu să deie tărie și căldură întregului corp profesoral în anul școlar ce începe, și umilită dar neconținută strădanie studenților, cari se apropie să iete dela dânsii focul credinței și lumina științei.

Dorese har și spor la muncă tuturor. Amin.

După încheierea vorbirii p. cons. Sava, într'o atmosferă impresionantă, corul teologilor a intonat o cântare corespunzătoare momentului și sărbarea a luat sfârșit. Iar profesorii s'au prezentat în număr complet la P. Sf. Sa în palatul Reședinței Episcopale.

Cu aceasta începerea noului an de studii s'a făcut. Urâm și din partea noastră acestui focar de lumină, care face cinste Bisericii și neamului nostru, spor și succes deplin la munca ce-l așteaptă.

INFORMAȚIUNI

Pelerinaj la Maglavit. Preoții Catedralei ortodoxe române anunță că pelerinajul la Maglavit, anunțat pentru 12-14 Octombrie a. c., se amână pe zilele de 19-21 Octombrie crt. Doritorii de a participa să se anunțe la oficiul de casă al Episcopiei Piața Cuza Vodă Nr. 3, parter, ori la Librăria Eparhială, Piața Cuza Vodă Nr. 6 până în ziua de 17 Octombrie ora 12. Costul trenului dus-întors Cl. III 440 Lei.

Congresul național-bisericesc. Suprema corporațiune administrativă a Bisericii noastre se întrunește la București în sesiune ordinară, în ziua de 14 l. c. Problemele ei mari, impuse de evoluția noastră religioasă, sunt de sigur numeroase și urgente. Soluționarea lor pretinde înțelepciune și solidaritate, cari niciodată n'au lipsit din conștiința fruntașilor noștri bisericesti. Iată, de pildă învățământul religios, atât de rău tratat și cu orele ciopârțite în orarul programei analitice nouă, unde trebuie să se facă o intervenție energetică, apoi salarizarea Clerului, care cere un aranjament echitabil, egal cu al celorlalți funcționari publici, deasemenea reînființarea nouilor Episcopii de Maramureș și Timișoara, cari așteaptă de atâta vreme, etc.

Iar în zilele de 15 și 16 l. c. Congresul înmulțit cu adunările eparhiale dela Cernăuți și Arad, va avea să aleagă pe cei doi Ierarhi în scaunele rămase vacante prin moartea P. S. S. Nectarie și Grigorie. Duhul sfânt va lumina și de astădată pe membrii marelui colegiu

electoral, spre a da Bisericii doi vrednici și distinși cărmuitori de suflete.

O aniversară dureroasă. În ziua de 9 Octombrie c. s'a împlinit un an dela moartea tragică a Regelui Alexandru al Iugoslaviei și Louis Barthou ministrul de externe al Franței, asasinați mișelește la Marsilia. Dispariția lor a zguduit profund mai ales țara noastră, care văzuse totdeauna în cei doi mari bărbați pe prietenii sinceri și puternici ai Românilor. Anchetele făcute au dovedit, că atentatul odios fusese pus la cale în Ungaria, țara care recurge la orice mijloace criminale, numai spre a întreține o atmosferă de agitație primejdioasă în mijlocul Europei.

Trista aniversară de un an, constituie un avertisment nou pentru Statele Micii Întelegeri, de a se pregăti, cu puteri unite, ca vecinii de peste Tisa să fie ținuți în respect.

Aviz. Avizăm pe clericii absolvenți în restanță cu examenul de calificare preoțească, că s'a fixat un termen excepțional pe ziua de 21 Octombrie a. c., până când cei interesați își vor înainta cererile și se vor prezenta la examen. Cluj, la 3 Octombrie 1935. Din încredințarea P. S. Sale: Dr. S. Stanca, consilier eparhial.

Festivitățile dela Caransebeș. E bine să subliniem și în acest loc reușita strălucită a festivităților ortodoxe din capitala Eparhiei noastre bănățene. Ardealul și Banatul și-au trimis acolo pe cei mai de seamă fruntași, Clerici și mireni,

ca într'o impresionantă solidaritate, să afirme o mare credință: puterea ortodoxiei ca izvor de viață a României întregite. Peste 20.000 de oameni veniți la Caransebeș, au demonstrat prietenilor și dușmanilor, că orinde este vorba de afirmarea Bisericii și a idealurilor sale, Românii ortodocși sunt gata să-și facă datoria, pe deasupra deosebirilor de partid. A fost unul din examenele mari, trecute de F.O.R. în chip victorios, întărindu-i pozițiile solide dobândite în conștiința publică a Țării. Se va vedea aceasta, din acțiunea viguroasă, ce-o va începe în tot cuprinsul țării pentru atingerea obiectivelor sale naționale și religioase.

Comunicat. Aducem la cunoștința clericilor cari nu s'au prezentat până acum la înscriere că au fost exmatriculați. Cluj, la 5 Octombrie 1935. Consiliul eparhial.

Congresul funcționarilor publici. Dumineca trecută a avut loc, la Teatrul Național din Cluj, Congresul regional al federației funcționarilor publici din România. Au participat foarte mulți slujbași din toate colțurile țării, discutând serios, și demn interesele și revendicările lor profesionale. La sfârșitul debaterilor s'a votat o moțiune, care cere, ca noul Statut al funcționarilor publici să cuprindă și funcționarii comunelor rurale, să se desființeze cadrul disponibil, să se revizuiască toate normirile, și cele ilegale să fie anulate, să se raționalizeze serviciile publice, să se suprimă cumulul în mod real, să se respecte repaosul duminical, să se organizeze asistența medicală, să se ia măsuri pentru oprirea scumpirii vieții sau să se urce salariile etc. De sigur revendicările formulate sunt din cele mai juste, și nu ne îndoiim, că oricare guvern cu înțelegere pentru interesele țării, va căuta să le ia în considerație.

Nr. 538—1935. (25) 1—3

CONCURS

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“ pentru postul de paroh al parohiei de clasa III Stejeriș din protopopiatul Turda.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul legal dela Stat, după ce va fi reluat în buget.
2. Sesiune parohială, pământ cultivabil și fânaș în întindere de 15 jug.
3. Locuință în natură, cu supraedificate și grădină.
4. Venitele stolare obicinuite.
5. Una ferdelă porumb dela fiecare familie.

Cei ce doresc să ocupe acest post își vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul deschis cererile de concurs însoțite de documentele necesare, iar cu învoirea noastră prealabilă concurenții se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Reflectanții vor prezenta act de învoire dela P. Sf. Episcop, fără de care nu vor fi luați în lista de candidare.

Turda, 24 Septembrie 1935.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Stejeriș.

I. Murășianu, protopop.

Nr. 531—1935. (26) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia Mogoș-Valea-Bârnei, protopopiatul Lupșa, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat după reluarea în buget.
2. Stolele obicinuite în parohie.
3. Una mierță de bucate (jumătate ferdelă) dela fiecare fum, grâu sau porumb, după starea materială.
4. Una zi de lucru dela fiecare familie.
5. Folosința fânului din cimitir, circa un jugăr.
6. Până la edificarea caselor parohiale va servi ca locuință una cameră din edificiul școlar.

Concurenții, cari trebuie să aibă învoirea Prea Sfinției Sale Episcopului, își vor trimite actele de concurs la acest oficiu.

Cu prealabila incuviințare a subscrisului se vor putea apoi prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș, 3 Octombrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. român Lupșa, în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Vasile Șpan, protopop.

Oficiul protop. ort. rom. Turda.

Nr. 96—1935. (24) 2—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului vacant de cântăreț la biserica ort. rom. din Turda, se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 8 jug. fânaș.
  2. Locuință în natură.
  3. A 3-a parte din venit. stolare.
  4. Salar dela stat după punerea în aplicare a legii bisericicii din 1925.
- Candidații reflectanți își vor înainta cererile de concurs însoțite de diploma de cântăreț sau alte certificate de calificare cerute de Regulamentele în vigoare, spre a putea ocupa un post de cântăreț dela oraș, cum și extras de botez sau alte documente recomandatoare și cu prealabila învoire a subsemnatului se vor prezenta la biserică spre a-și arăta, dexteritatea în cântări.

Vor fi preferați candidații cari vor fi capabili de a conduce independent corul bisericesc.

Turda, 10 Septembrie 1935.

În acord cu Consiliul parohial.

Prot. Iovian Murășianu, paroh.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.